

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Курс лекцій

*За редакцією О. В. КУЗЬМЕНКО,
доктора юридичних наук, професора*

Київ
Юрінком Інтер
2014

УДК 342.9(477-87)(075.8:042.4)
ББК 67.9(0)401я73-2
А31

Авторський колектив

Кузьменко О. В., доктор юридичних наук, професор — теми 10, 16;
Пастух І. Д., кандидат юридичних наук, доцент — тема 1;
Користін О. Є., доктор юридичних наук, професор — тема 17;
Братель С. Г., кандидат юридичних наук, доцент — тема 15;
Волох О. К., кандидат юридичних наук — тема 9;
Ішенко Ю. В., кандидат юридичних наук, доцент — тема 14;
Лошицький М. В., кандидат юридичних наук, доцент — тема 4;
Луговий І. О., кандидат юридичних наук — тема 15;
Лупало О. А., кандидат юридичних наук — тема 7;
Муратова Д. Б., кандидат юридичних наук — тема 8;
Плугатир М. В., кандидат юридичних наук — тема 6;
Співак М. В., кандидат юридичних наук — тема 5;
Стрельченко О. Г., кандидат юридичних наук — тема 11;
Чабан В. П., кандидат юридичних наук, доцент — тема 3;
Черній В. В., кандидат юридичних наук, доцент — тема 2;
Чорна В. Г., кандидат юридичних наук — теми 12, 16;
Шевченко Л. В., кандидат юридичних наук — тема 13.

Спеціальне редагування

Плугатир М. В., Пастух І. Д.

Рецензенти

Коломоєць Т. О., доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України (Запорізький національний університет);
Колтаков В. К., доктор юридичних наук, професор
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ);
Мінка Т. П., доктор юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

За редакцією **О. В. Кузьменко**,
доктора юридичних наук, професора

*Рекомендовано Вченою радою
Національної академії внутрішніх справ
(протокол № 1 від 29.01.2013 р.)*

Відтворення всієї книги чи якої-небудь її частини
будь-якими засобами або в якій-небудь формі, у тому числі в Інтернеті,
без письмового дозволу видавництва забороняється

ISBN 978-966-667-574-6

© Колектив авторів, 2014
© Юрінком Інтер, 2014

Зміст

Вступ	7
Кафедра адміністративного права і процесу	9
Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	11
§ 1. Зміст та мета порівняльного адміністративного права	12
§ 2. Становлення та розвиток адміністративного права	16
§ 3. Загальна характеристика адміністративного права зарубіжних країн	26
§ 4. Джерела адміністративного права	31
§ 5. Принципи адміністративного права	37
<i>Література</i>	41
Тема 2. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ФРАНЦІЇ	42
§ 1. Поняття і джерела адміністративного права Франції	43
§ 2. Публічна адміністрація Франції	45
§ 3. Адміністративні послуги у Франції	49
§ 4. Адміністративне судочинство у Франції	53
§ 5. Відповідальність представників публічної адміністрації Франції <i>Література</i>	59 64
Тема 3. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА . . .	65
§ 1. Поняття та система адміністративного права ФРН	65
1.1. Загальне адміністративне право ФРН	68
1.2. Особливе адміністративне право ФРН	79
§ 2. Структура публічної адміністрації ФРН	81
§ 3. Місцеве самоврядування у ФРН	84
§ 4. Адміністративне судочинство ФРН	90
<i>Література</i>	94
Тема 4. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ПОЛЬЩІ	95
§ 1. Адміністративно-територіальний устрій Польщі	95
§ 2. Система органів державної влади Польщі	98
§ 3. Правові засади діяльності виконавчої влади Польщі	110
§ 4. Судова система Польщі	120
<i>Література</i>	124

Тема 5. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ІТАЛІЇ, ІСПАНІЇ, ПОРТУГАЛІЇ	125
§ 1. Загальна характеристика організації системи публічного адміністрування Італії, Іспанії, Португалії	126
§ 2. Публічна адміністрація Італії	132
§ 3. Публічна адміністрація Іспанії	141
§ 4. Публічна адміністрація Португалії	147
<i>Література</i>	155
Тема 6. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	157
§ 1. Загальна характеристика адміністративного права Великобританії	158
§ 2. Вищі органи державної влади як суб'єкти адміністративного права Великобританії	162
§ 3. Система місцевого самоврядування Великобританії.	174
§ 4. Інститут цивільної служби Великобританії	183
§ 5. Особливості судової системи та адміністративної юстиції Великобританії	191
§ 6. Публічні послуги у Великобританії та їх стандартизація	196
<i>Література</i>	204
Тема 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО КАНАДИ	206
§ 1. Система органів виконавчої влади Канади	207
§ 2. Державна (публічна) служба Канади	213
§ 3. Органи місцевого самоврядування та їх роль у процесі державного управління Канади	218
§ 4. Професійна підготовка державних службовців у Канаді.	220
§ 5. Судова система Канади	226
<i>Література</i>	233
Тема 8. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ	234
§ 1. Система органів влади США	235
§ 2. Державна служба США	241
§ 3. Система місцевого самоврядування США	251
§ 4. Адміністративне судочинство США	257
<i>Література</i>	260
Тема 9. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТУРЕЧЧИНИ	261
§ 1. Поняття адміністративного права Туреччини та його джерела	261
§ 2. Суб'єкти адміністративного права Туреччини	262
§ 3. Адміністративна юстиція Туреччини	272
§ 4. Адміністративна відповідальність у Туреччині	274
<i>Література</i>	275
Тема 10. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.	276
§ 1. Державний устрій та форма правління КНР	277
1.1. Політична система КНР	279
1.2. Правова система КНР	281

§ 2. Система публічних органів КНР	286
§ 3. Органи суду і прокуратури в КНР	287
§ 4. Адміністративна відповідальність в КНР	288
<i>Література</i>	294
Тема 11. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЯПОНІЇ	296
§ 1. Загальна характеристика та організація публічної влади Японії	297
§ 2. Система суб'єктів, що реалізують публічну владу в Японії	306
§ 3. Публічна служба Японії	324
§ 4. Судова система Японії	333
<i>Література</i>	339
Тема 12. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО КОРОЛІВСТВА САУДІВСЬКА АРАВІЯ	340
§ 1. Загальна характеристика організації публічної влади Королівства Саудівська Аравія	340
§ 2. Структура публічної влади Королівства Саудівська Аравія	345
§ 3. Адміністративне судочинство Королівства Саудівська Аравія	352
<i>Література</i>	354
Тема 13. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЄГИПТУ	355
§ 1. Поняття адміністративного права Єгипту та його джерела	356
§ 2. Суб'єкти адміністративного права Єгипту	358
§ 3. Публічна служба в Єгипті	368
§ 4. Судова система Єгипту	374
<i>Література</i>	377
Тема 14. АДМІНІСТРАТИВНІ РЕФОРМИ В ОКРЕМИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ	378
§ 1. Адміністративні реформи в зарубіжних країнах (загальна характеристика)	379
§ 2. Основні напрями сучасних адміністративних реформ	385
§ 3. Моделі адміністративних реформ у англосаксонських країнах	391
§ 4. Моделі адміністративних реформ у «наполеонівських» країнах	395
§ 5. Адміністративні реформи в Італії	399
§ 6. Адміністративна реформа в Японії	401
§ 7. Адміністративні реформи в Китаї	416
<i>Література</i>	420
Тема 15. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОРГАНІВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ	421
§ 1. Історико-правовий генезис розвитку функцій поліцейської діяльності в зарубіжних країнах	421
§ 2. Основні принципи діяльності поліції зарубіжних країн	429
§ 3. Основні концепції, які визначають діяльність поліції зарубіжних країн	440

§ 4. Структура і система управління поліцейськими органами окремих зарубіжних країн	446
<i>Література</i>	459
Тема 16. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО БЮРО ІНТЕРПОЛУ	461
§ 1. Поняття та ознаки адміністративно-правового статусу Національного центрального бюро Інтерполу	461
§ 2. Завдання Національного центрального бюро Інтерполу	464
§ 3. Права та обов'язки Національного центрального бюро Інтерполу	470
§ 4. Особливості формування та захисту інформації в Національному центральному бюро Інтерполу	476
<i>Література</i>	480
Тема 17. ЗАРУБІЖНЕ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ.	482
§ 1. Основні джерела адміністративно-правового нормотворення у сфері протидії відмиванню коштів: становлення та поширення на національне законодавство	482
§ 2. Сучасні світові тенденції розвитку адміністративно-правового забезпечення протидії відмиванню коштів	503
<i>Література</i>	524

- Адміністративне право зарубіжних країн : курс лекцій /**
А31 О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін. ; за ред.
О. В. Кузьменко. — К. : Юрінком Інтер, 2014. — 528 с. Бібліогр.
в кінці тем.

ISBN 978-966-667-574-6

Курс лекцій підготовлено відповідно до сучасних тенденцій розвитку адміністративно-правової науки та з урахуванням новітніх порівняльно-правових досліджень. У лекціях розглядаються загальні засади адміністративного права зарубіжних країн, іноземний досвід запровадження адміністративної реформи, особливості публічного адміністрування в окремих сферах.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів і слухачів вищих навчальних закладів, а також науковців і практичних працівників, які цікавляться проблемами адміністративного права.

УДК 342.9(477-87)(075.8:042.4)

ББК 67.9(0)401я73-2